

Statens vegvesen

Vedlegg 1 - Høringsnotat

Høring om forslag til forskrift om endring i trafikkopplæringsforskriften

Trafikant og kjøretøy
Trafikant
18. juni 2025
Vår ref. 25/149734

Innhold

1	Innledning	2
2	Bakgrunn for høringen.....	2
3	Forslaget.....	4
4	Forslag til endringsforskrift med begrunnelser	4
4.1	Krav til øvingskjøretøyet	4
4.2	Endringer i kapittel 4	4
4.3	Trinnvurdering § 7-5 andre ledd	6
4.4	Kapittel 13. Klasse AM 147.....	6
4.5	Teoretisk prøve i klasse AM 147.....	11
4.6	Praktisk førerprøve i klasse AM 147	12
4.7	Overgangsregel i § 31-2	13
5	Økonomiske og administrative konsekvenser.....	13
6	Høringsfrist	14

1 Innledning

Statens vegvesen sender med dette på høring forslag til endring i forskrift 1. oktober 2004 nr. 1339 om trafikkopplæring og førerprøve m.m. (trafikkopplæringsforskriften).

Forslag til forskriftstekst følger som vedlegg 2.

Oversikt over høringsinstanser følger som vedlegg 3.

2 Bakgrunn for høringen

Lov 18. juni 1965 nr. 4 om vegtrafikk (vegtrafikkloven) åpner for at det kan gis nærmere bestemmelser om teoretisk og praktisk opplæring mot vederlag. Det følger av vegtrafikkloven § 28 første ledd at:

Departementet kan gi nærmere bestemmelser om teoretisk og praktisk opplæring mot vederlag av personer som vil erverve førerrett, kompetansebevis eller bevis for å ha gjennomgått annen bestemt trafikkopplæring. Det kan herunder fastsettes læreplan for undervisningen. Departementet kan bestemme at lærevoign og opplæringsmateriell ellers skal godkjennes av vedkommende myndighet.

Bestemmelsen er gitt i tråd med førerkortdirektivet som gir anledning til å velge teoretisk prøve alene eller en praktisk prøve jf. direktiv 2006/126 artikkel 7 punkt 1 bokstav a og b.¹ Bestemmelsen i vegtrafikkloven er en felles hjemmelsbestemmelse for teoretisk og praktisk opplæring innenfor de ulike førerkortklassene, herunder AM 147. Myndighet til å gi nærmere bestemmelser for opplæring i førerkortklassen etter blant annet vegtrafikkloven § 28, ble delegert til Statens vegvesen i delegeringsvedtak 29. september 2003 nr. 1196. Bestemmelsene om opplæring for førere av AM 147, er på lik linje med opplæring i de andre førerkortklassene inntatt i trafikkopplæringsforskriften som Statens vegvesen forvalter.

Trafikkopplæringsforskriftens kapittel 13 med tilhørende læreplan for AM 147 (mopedbil) har ikke blitt totalrevidert siden innføringen av klassen i 2013. Etter politisk ønske ble imidlertid aldersgrensen for klassen endret fra en minstealder på 18 år til 16 år i 2019. I tillegg ble det gjort noen enkle endringer i læreplanen.

På bakgrunn av at alderskravet ble senket, har antallet prøver i denne klassen endret seg mye de siste årene. Tallet på teoretiske prøver har økt fra 33 prøver i 2019 til 2986 i 2024. Med en så stor økning i etterspørselen etter førerrett for mopedbil, har det blitt stilt spørsmål ved innholdet i læreplanen og balansen mellom obligatorisk og ikke-obligatorisk opplæring.

Ved innføringen av trafikkopplæringen for klasse AM 147, ble det utarbeidet et grunnlagsmateriale som det er tatt hensyn til i læreplanene fra 2004. I grunnlagsmaterialet som finnes i håndbok V858 Ny førerkortopplæring 2005² finner vi i punkt. 5.3.4 om «Styring i den fremtidige føreropplæringen»:

Hvis man ved planlegging av et opplæringsforløp skal velge mellom obligatorisk opplæring eller summativ vurdering som styringsfaktorer, er det viktig å være klar over at ulike mål kvalitetssikres best ved hjelp av ulike virkemidler.

Det kan for eksempel være mindre komplisert å vurdere om en elev har nådd holdningsmål gjennom obligatorisk opplæring (formativ vurdering) enn gjennom en avsluttende eksamen

¹ Directive - 2006/126 - EN - EUR-Lex s. 7 i engelsk versjon. Sist hentet 14.05.2025.

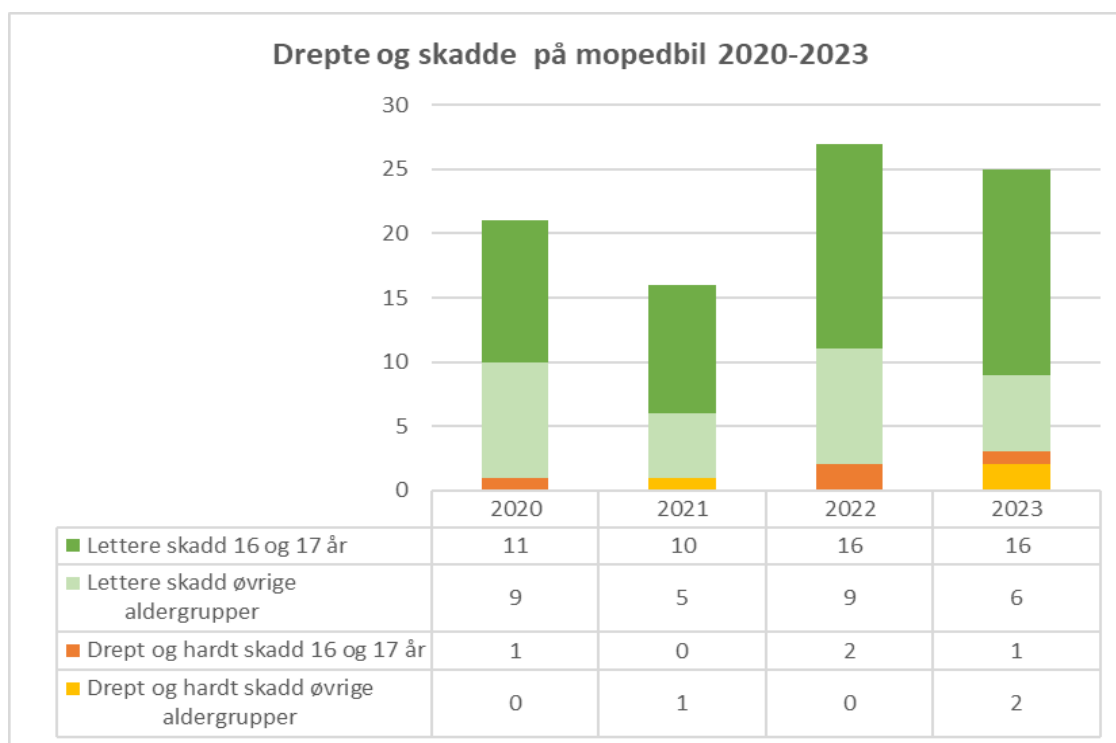
² Håndbok V858 Ny førerkortopplæring 2005. Faglig grunnlag for forskrifts- og læreplanrevisjonen.

(summativ vurdering). Det er vanskelig å utforme avsluttende prøver med det som hensikt å vurdere om holdningsmål er nådd.

Vi har sett at reguleringen av føreropplæringen i AM 147 ikke helt har fulgt de foreslåtte rammene for bruk av obligatorisk opplæring og ønsket om å kunne tilpasse opplæringen til den enkelte elevens behov. Den obligatoriske opplæringen har hatt en begrensende effekt på ytterligere tilpasset opplæring. De målformuleringene og de rammene som er satt for innhold i trinnene har begrenset handlingsrommet for trafikklæreren og eleven. Det er derfor ønskelig med en revidering av læreplanen for klasse AM 147 slik at den i større grad følger systematikken til andre læreplaner for føreropplæring. Det er nødvendig å se på det faglige innholdet og balansen mellom den enkelte elevens behov for opplæring og mengden av obligatorisk opplæring. Samtidig må innholdet i opplæringen justeres ut fra den trafikken som er i dag, og de tekniske og sikkerhetsmessige utfordringene som en mopedbil innehar.

Figuren viser personskader med mopedbil for perioden 2020-2023³.

- To personer ble drept i mopedbil i perioden 2020-2023. Én av disse var 16 eller 17 år.
- Fem personer ble hardt skadd i mopedbil i perioden 2020-2023. Tre av disse var 16 eller 17 år (60 prosent)
- 82 personer ble lettere skadd i mopedbil i perioden 2020-2023. 53 av disse var 16 eller 17 år (65 prosent).

Statistikken viser at det er flere tilfeller av personskade og dødsfall med mopedbil. Etter alderskravet ble senket, er det flere yngre som har tatt i bruk mopedbil som transportmiddel. Mopedbil vil sannsynligvis være det første kjøretøyet som ungdom ferdes med ute i trafikken. Vi jobber kontinuerlig for å nå nullvisjon og som et ledd i dette er det viktig at de unge får en god, trafiksikker og trygg trafikkopplæring slik at de kan få gode holdninger og kan ferdes trygt i trafikken i samhandling med andre trafikanter.

³ Statens vegvesen. Trafikkulykkestatistikk (TRULS).

For å styrke nullvisjonsarbeidet, foreslår vi nå å innføre krav om praktiske førerprøve for AM 147 i tillegg til dagens teoriprøve. Innføring av praktisk prøve vil påvirke innhold og omfang av den obligatoriske opplæringen, men vil ikke ha innvirkning på andre forskrifter. Obligatorisk opplæring i gjeldende forskrift og læreplan i trinn 2 og 3 har innhold som i stor grad lar seg teste ved en førerprøve. For utdypende informasjon rundt prøven viser vi til høringens punkt 4.6.

3 Forslaget

Forslaget til endringsforskrift følger som vedlegg 2.

Høringsfristen for å komme med innspill er innen 30. september 2025.

Vi ser for oss at forskriftsendringene trer i kraft 1. januar 2026.

4 Forslag til endringsforskrift med begrunnelser

I trafikkopplæringsforskriften kapittel 13 fremgår hva som kreves av opplæring for å erverve førerrett i klasse AM 147. I forbindelse med revisjonsarbeidet av læreplanen for klassen, ser vi at det er nødvendig å endre trafikkopplæringsforskriften for å oppnå ønsket innhold i trafikkopplæringen. Foreslåtte endringer i trafikkopplæringsforskriften følger i delkapitlene under.

4.1 Krav til øvingskjøretøyet

4.1.1 Gjeldende rett

Det følger av § 3-2 andre ledd:

Øvingskjøretøy for klasse B skal ha ett ekstra speil eller en skjerm som gir ledsageren tilstrekkelig utsyn bakover. Videre skal kjøretøyet være merket med skilt som bakover viser en rød bokstav L på hvit bakgrunn. Skiltet skal være godt synlig for bakenforkjørende. Skiltet skal fjernes når kjøretøyet benyttes til annet enn øvingskjøring.

4.1.2 Forslag til endret forskriftstekst med begrunnelse

Øvingskjøretøy for klasse B og AM 147 skal ha ett ekstra speil eller en skjerm som gir ledsageren tilstrekkelig utsyn bakover. Videre skal kjøretøyet være merket med skilt som bakover viser en rød bokstav L på hvit bakgrunn. Skiltet skal være godt synlig for bakenforkjørende. Skiltet skal fjernes når kjøretøyet benyttes til annet enn øvingskjøring.

Kjøretøy som benyttes i klasse AM 147 har en hastighetsbegrensning på 45 km/t. Dette fører til at kjøretøyet ofte blir tatt igjen av annen trafikk. Andre kjørende bør kunne se om det pågår øvingskjøring eller om dette er ordinær kjøring. Merkingen med "L" vil ha en forklarende effekt for øvrig trafikk. Vi foreslår derfor at AM 147 inkluderes i bestemmelsen.

4.2 Endringer i kapittel 4

4.2.1 Gjeldende rett

Det følger av § 4-6 andre ledd:

Lærevognen skal ha følgende tilleggsutstyr:

- a. *speilutrustning som gir læreren tilstrekkelig utsyn bakover og*
- b. *ett ekstra innvendig speil som gir læreren tilstrekkelig kontroll med eleven*

4.2.2 Forslag til endret forskriftstekst med begrunnelse

Lærevognen skal ha følgende tilleggsutstyr:

- a. speilutrustning *eller skjerm* som gir læreren tilstrekkelig utsyn *bakover*,
- b. ett ekstra innvendig speil som gir læreren tilstrekkelig kontroll med eleven,
- c. *dobbelt sett betjeningsinnretning for brems og*
- d. *hastighetsmåler som er lesbar for læreren.*

Slik det også fremgikk i forrige høring av trafikkopplæringsforskriften⁴, så har det med tanke på den teknologiske utviklingen den sisten tiden kommet kjøretøy med innvendig speil som er erstattet med en skjerm og et kamera. Skjermen er montert på samme plass som det innvendige speilet normalt ville vært. Det er også enkelte kjøretøy med denne teknologien som ikke har bakrute. Der dette er tilfellet, vil et ekstra innvendig speil i disse bilene ikke kunne gi ledsager tilstrekkelig utsyn bakover i tråd med forskriftskravet.

Denne teknologien gjelder primært klasse B-biler. Endringen som er foreslått her ble innført for klasse B ved forrige endring av trafikkopplæringsforskriften og hadde ikrafttredelse 15. mars 2025. Endringen tok sikte på å være på høyde med moderne teknologi når det gjelder speilbruk, samt gi et alternativ tilpasset biler der ekstra speil for ledsager ikke vil oppfylle forskriftens krav til utsyn. Denne endringen foreslås også nå for mopedbil og er tenkt å ta hensyn til eventuelle fremtidige og lignende endringer som vil kunne forekomme i denne mopedklassen.

Det viktigste med denne endringen er at intensjonen bak bestemmelsen oppfylles, som vil si at ledsager har reell sikt bakover og kan ta sitt ansvar som ansvarlig fører under øvingskjøring, jf. vegtrafikkloven § 26 femte ledd. Det er viktig at skjermer som erstatter speil, skal være typegodkjente for vedkommende kjøretøy.

Vi foreslår videre å ta inn et krav om at lærevogn som skal brukes til opplæring i AM 147 skal ha ekstra brems. Denne skal være på passasjersiden og bidra til større trygghet for læreren og sensoren. Mange trafikkskoler har allerede valgt å montere ekstra brems i lærevogn som brukes i denne klassen for å øke sikkerheten.

Vi foreslår også at det skal være mulig for trafikklærer eller sensor å enkelt kunne følge med på hastighetsmåleren for å se hvilken hastighet mopedbilen holder. Inne i en forholdsvis trang mopedbil vil det kunne være problematisk hvis lærer må forstyrre eleven for å kunne se hastighetsmåleren. Det vil nok i de fleste kjøretøy være enkelt for læreren å se hastighetsmåleren, men vi ønsker likevel å presisere det i forskriften fordi det er et saktegående kjøretøy.

I og med at det i denne høringen er foreslått å innføre praktisk førerprøve for mopedbil, blir det stilt krav om ekstra brems for sensor og synlig hastighetsmåler i kjøretøyene som skal kunne brukes ved førerprøven. For å unngå at det er ulike krav til lærevogn ved opplæring og førerprøve, har vi valgt å stille samme krav i § 4-6 som nå foreslås i § 30-12.

4.2.3 Gjeldende rett

Det følger av § 4-8 fjerde ledd:

Ved opplæring i klasse AM 147 kan kravet om godkjent lærevogn i § 4-2 første ledd fravikes dersom mangel på opplæringstilbud gjør det nødvendig. Kjøretøyet må likevel være en tre- eller firehjuls moped.

4.2.4 Forslag til endret forskriftstekst med begrunnelse

§ 4-8 fjerde ledd foreslås oppheves og gjengis derfor ikke på nytt i høringsnotatet.

Nåværende femte og sjette ledd blir til fjerde og femte ledd.

⁴ [Endringer i trafikkopplæringsforskriften | Statens vegvesen.](#)

Grunnen til at vi foreslår å oppheve fjerde ledd er at det ikke er ønskelig at det skal være utstrakt bruk av private mopedbiler i opplæringen ved trafikkskolene. Denne endringen foreslås i lys av endringen om krav til ekstra brems for mopedbil som skal brukes under opplæring og ved praktisk prøve. Vi viser til foregående punkt 4.2.2 i høringen om trafikkopplæringsforskriften § 4-6 for begrunnelse om kravet til brems.

4.3 Trinnvurdering § 7-5 andre ledd

4.3.1 Gjeldende rett

Det følger av § 7-5 andre ledd:

Trinnvurderingen skal vare 45 minutter for trinn 2 og 60 minutter for trinn 3. Trinnvurderingen skal inneholde før- og ettersamtale, i tillegg til praktisk kjøring. For klasse AM 147 og klasse S gjennomføres trinnvurderingen som en del av den øvrige obligatoriske opplæringen med en eller flere elever.

4.3.2 Forslag til endret forskriftstekst med begrunnelse

Trinnvurderingen skal vare 45 minutter for trinn 2 og 60 minutter for trinn 3. Trinnvurderingen skal inneholde før- og ettersamtale, i tillegg til praktisk kjøring. *For klasse S gjennomføres trinnvurderingen som en del av den øvrige obligatoriske opplæringen med en eller flere elever.*

Trinnvurderingen har vært en del av den obligatoriske opplæringen i trinn 2 og trinn 3 for denne klassen i nåværende forskrift. Forslaget om å fjerne obligatorisk opplæring i trinn 2 har som konsekvens at det må innføres trinnvurdering. Det er da naturlig å skille ut trinnvurderingen fra den obligatoriske opplæringen i trinn 3 i tillegg. Dette er i tråd med systematikken i andre klasser. Ved å skille ut trinnvurderingen fra obligatorisk opplæring hindrer vi en sammenblanding mellom trinnvurderingen og innholdet i det obligatoriske kurset. Trinnvurderingen vil også i større grad fungere etter sin hensikt. Trinnvurderingen skal med utgangspunkt i elevens prestasjoner ta stilling til i hvilken grad målene for trinnet er nådd og om grunnlaget for videre opplæring er tilstrekkelig. På bakgrunn av at det foreslås å innføre trinnvurdering, foreslås det å fjerne klasse AM 147 fra § 7-5 andre ledd.

4.4 Kapittel 13. Klasse AM 147

4.4.1 Gjeldende rett

Det følger av § 13-3 tredje til sjette ledd:

Eleven skal gjennom hele trinnet drøfte sin egen motivasjon og vilje til å anvende kunnskaper og ferdigheter som tilegnes gjennom trinnet. Eleven skal vurdere sin egen ferdighet i å bruke, og oppdage mangler ved, mopeden.

Eleven skal

1. *gjøre rede for reglene om førerkort og trafikkopplæring, og grunntankene i opplæringen i klasse AM*
2. *gjøre rede for mopedens oppbygning med tanke på sikkerhet og miljø*
3. *gjøre rede for eiers og brukers ansvar for kjøretøyets stand og bruk, økonomisk ansvar, offentlige reaksjoner og plikter ved trafikkuhell*
4. *gjøre rede for menneskets kapasitet og trafikks krav, herunder rus, rusmidler og kjøring.*

Eleven skal gjennomføre obligatorisk kurs i grunnleggende kjøretøybehandling i samsvar med § 13-6. Kurset er på 4 undervisningstimer.

Eleven skal mot slutten av det obligatoriske kurset i trinn 2 gjennomføre trinnvurdering i samsvar med § 7-5

4.4.2 Forslag til endret forskriftstekst med begrunnelse

Eleven skal gjennom hele trinnet drøfte sin egen motivasjon og vilje til å anvende kunnskaper og ferdigheter som tilegnes gjennom trinnet. Eleven skal vurdere sin egen ferdighet i å bruke, og oppdage mangler ved *mopedbilen*.

Eleven skal

1. gjøre rede for reglene om førerkort og trafikkopplæring, og grunntankene i opplæringen i klasse AM
2. gjøre rede for *mopedbilens* oppbygning med tanke på sikkerhet og miljø
3. gjøre rede for eiers og brukers ansvar for kjøretøyets stand og bruk, økonomisk ansvar, offentlige reaksjoner og plikter ved trafikkuhell
4. gjøre rede for menneskets kapasitet og trafikks krav, *herunder medisiner og rusmidler i sammenheng med kjøring*
5. kunne gjøre seg klar for kjøring
6. utføre igangsetting og stans i variert terreng
7. utføre kontrollert variasjon av hastighet
8. utføre presis styring
9. utføre normal- og nødbrems i ulike hastigheter og på ulikt veggrep
10. utføre rygging, parkering samt sikring av mopedbilen når den forlates
11. beherske grunnleggende kjøretøybehandling i områder med liten trafikk
12. utføre sikring av passasjer og last
13. utføre og forstå hensikten med sikkerhetskontroll av mopedbilen.

Eleven skal mot slutten av trinn 2 gjennomføre trinnvurdering i samsvar med § 7-5.

I tillegg til å tilføye en rekke nye punkter i fjerde ledd, er det foreslått å oppheve femte ledd. Nåværende sjette ledd blir femte ledd, med noe endret innhold.

I denne endringen er det valgt å skrive inn mer detaljerte delmål i trinn 2 for å øke bevisstheten av innholdet på trinnet og legge til rette for privat mengdetrening. Disse målene var tidligere plassert i det obligatoriske kurset i grunnleggende kjøretøybehandling i gjeldende forskrift § 13-6, da med en annen detaljeringsgrad. Forslaget til nytt innhold skal gjenspeile de ferdighetene som fører av mopedbilen skal ha for å kunne manøvrere kjøretøyet sikkert. Vi foreslår ikke å binde opp treningen i trinn 2 til et obligatorisk antall timer, men heller at opplæringen tilpasses den enkelte elev sine ferdigheter. Det er viktig at eleven har så gode kjøretekniske ferdigheter at oppmerksomheten kan flyttes fra eget kjøretøy til trafikkbildet og samhandlingen med andre trafikanter, før en går over til trening i trinn 3. Dette innbefatter at kjøretøybehandlingen i stor grad er automatisert.

For å sikre at kandidaten har tilstrekkelige ferdigheter til å få et godt utbytte av opplæringen i trinn 3, innfører vi krav om trinnvurdering slik det er gjort i andre klasser. Trinnvurdering bidrar til å gi kandidaten en bevissthet rundt måloppnåelsen. For videre begrunnelse angående trinnvurdering, se punkt 4.3.2 i høringen.

4.4.3 Gjeldende rett

Det følger av § 13-4:

Etter å ha gjennomført trinn 3 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å kunne kjøre trygt i trafikken.

Eleven skal kjøre tydelig, sikkert og selvstendig i variert trafikk.

Eleven skal gjennom hele trinnet drøfte sin egen motivasjon og vilje til å anvende kunnskaper og ferdigheter som tilegnes gjennom trinnet. Eleven skal vurdere sin egen ferdighet til å kjøre i god samhandling med andre.

Eleven skal

1. *gjøre rede for trafikksystemet, trafikantgrupper og interessemotsetninger*
2. *gjøre rede for veg, vegoppmerking, skilt og annen trafikkregulering*
3. *gjøre rede for de regler som gjelder for kjøring med moped i trafikken.*

Eleven skal gjennomføre obligatorisk kurs i kjøring i trafikk i samsvar med § 13-7. Kurset er på 6 undervisningstimer.

Eleven skal mot slutten av det obligatoriske kurset i trinn 3 gjennomføre trinnvurdering i samsvar med § 7-5.

4.4.4 Forslag til endret forskriftstekst med begrunnelse

Etter å ha gjennomført trinn 3 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å kunne kjøre trygt i trafikken og *ha godt utbytte av den avsluttende opplæringen i trinn 4.*

Eleven skal kjøre tydelig, sikkert og selvstendig i variert *terreng* og variert trafikk.

Eleven skal gjennom hele trinnet drøfte sin egen motivasjon og vilje til å anvende kunnskaper og ferdigheter som tilegnes gjennom trinnet. Eleven skal *kunne begrunne trafikale valg med bakgrunn i regelverket* og vurdere sin egen ferdighet til å kjøre i god samhandling med andre.

Eleven skal

1. *gjøre rede for trafikksystemet, trafikantgrupper og interessemotsetninger*
2. *gjøre rede for veg, vegoppmerking, skilt og annen trafikkregulering*
3. *gjøre rede for tydelig, sikker og effektiv atferd i trafikken, i ulike vegmiljø og de regler som gjelder for mopedbilkjøring*
4. *anvende systematisk og automatisert informasjonsinnhenting og presis kjøreteknikk*
5. *mestre å kjøre tydelig, sikkert og effektivt i boligområde, tettsted og bymiljø*
6. *mestre å kjøre tydelig, sikkert og effektivt i landevegsmiljø, herunder å kjøre forbi og å bli forbikjørt*
7. *mestre å kjøre tydelig, sikkert og effektivt i forbindelse med kø, i tunnel og i mørket*
8. *velge kjøremåte som er minst mulig til hinder for annen trafikk der trafikken går raskere enn mopedbilens hastighet*
9. *mestre å kjøre effektivt og behagelig, miljøvennlig og økonomisk i variert trafikkmiljø i god samhandling med andre trafikanter.*

Eleven skal gjennomføre obligatorisk kurs i kjøring i trafikk i samsvar med § 13-6.

Eleven skal mot slutten av *trinn 3 gjennomføre* trinnvurdering i samsvar med § 7-5.

Vi foreslår å ta inn mer detaljerte delmål i trinn 3 for å tydeliggjøre hva som er innholdet i trinnet. Dette som en støtte for både trafikkopplæringen og den private treningen med ledsager. Gjeldende forskrift angir kun teoretiske mål i den delen av trinnet som ikke er obligatorisk opplæring. Forslaget om endring i § 13-4 følger opp den systematikken som er gjeldende i andre læreplaner der trinnmålet dekker både teoretiske mål og praktiske mål som det kan trenes på ved trafikkskole og i privat trening.

Det foreslås blant annet å ta inn en setning om at eleven skal *kunne begrunne trafikale valg med bakgrunn i regelverket*. Eleven skal være bevisst på innholdet i og anvendelsen av trafikkreglene og andre aktuelle reguleringer. Dette vil gjøre det lettere for ledsager og trafikkklærer å implementere den teoretiske kunnskapen i kjøringen. Vi mener at denne endringen vil gjøre eleven bedre rustet til å bestå teoriprøven.

Vi foreslår å beholde sikkerhetskurs i trafikk som skal bidra til å sikre elevens forståelse av trafikale situasjoner og ferdigheter. I dette kurset legges det vekt på å videreutvikle elevens kjøremåte i trafikken. Kurset skal ha et spesielt fokus på bakgrunnen for de valgene eleven tar i kjøringen. Ved å jobbe med strategiske og taktiske valg i situasjoner der den trafikale løsningen ikke er entydig i regelverket, kan en styrke elevens sikkerhetstenkning. Eleven skal ved avslutningen av trinn 3 være på et nivå tilnærmet det som forventes til en førerprøve.

4.4.5 Gjeldende rett

Det følger av § 13-5 tredje ledd:

Eleven skal gjennomføre sikkerhetskurs på veg i samsvar med § 13-8, og ha tilstrekkelig øving. Kurset er på 4 undervisningstimer. Minst 3 timer av kurset er praktisk øving. Den resterende del av kurset brukes til mål, forventninger, refleksjon og oppsummering.

4.4.6 Forslag til endret forskriftstekst med begrunnelse

Eleven skal gjennomføre sikkerhetskurs på veg i samsvar med § 13-8, og ha tilstrekkelig øving.

Vi ønsker at rammene for sikkerhetskurs på veg skal reguleres i en egen paragraf. Andre og tredje setning i § 13-5 tredje ledd er derfor foreslått flyttet til § 13-8. Begrunnelse for endringen er beskrevet ytterligere i punkt 4.4.11 i høringen.

4.4.7 Gjeldende rett

Det følger av § 13-6:

§ 13-6 Kursmål for kurs i grunnleggende kjøretøybehandling – klasse AM 147

Eleven skal gjennom øving utvikle sin kompetanse i grunnleggende kjøretøybehandling.

Kjøreferdigheten skal være så god at eleven har forsvarlig kontroll over kjøretøyet.

Eleven skal

1. *gjøre seg klar for kjøring*
2. *utføre igangsetting og stans i variert terreng*
3. *utføre giring (der girmoped benyttes), styring og bremsing*
4. *beherske grunnleggende kjøretøybehandling under sammenhengende kjøring*
5. *utføre sikkerhetsk kontroll av mopeden.*

4.4.8 Forslag til endret forskriftstekst med begrunnelse

§ 13-6 Sikkerhetskurs i trafikk – klasse AM 147

Kurset er på 4 undervisningstimer der minst 3 timer er praktisk kjøring og resterende tid fordeles til planlegging og oppsummering.

Paragrafen endres til å regulere omfanget av sikkerhetskurs i trafikk for klasse AM 147. Paragrafen får derfor også endret paragrafoverskrift. Sikkerhetskurset er plassert i trinn 3. Det obligatoriske kurset i grunnleggende kjøretøybehandling som i dag er regulert i denne paragrafen, fjernes. Hvor fort en elev lærer grunnleggende ferdigheter er individuelt, og vi trenger derfor ikke noe obligatorisk opplæring på trinn 2. For å sikre tilstrekkelig nivå på grunnleggende ferdigheter må eleven mot slutten av trinn 2 gjennomføre en trinnvurdering. Dette er begrunnet nærmere i punkt 4.3.2.

4.4.9 Gjeldende rett

Det følger av § 13-7:

Eleven skal gjennom opplevelser og erfaringer videreutvikle sin kompetanse i å kjøre trygt i trafikken.

Eleven skal

1. *anvende systematisk og automatisert informasjonsinnhenting*
2. *mestre å kjøre tydelig, sikkert og effektivt i bolig-, tettsted-, by- og landevegsmiljø*

3. *mestre riktig kjøremåte i tilknytning til eventuelle spesielle lokale trafikforhold.*

4.4.10 Forslag til endret forskriftstekst med begrunnelse

Eleven skal gjennom opplevelser og erfaringer videreutvikle sin kompetanse i å kjøre trygt i trafikken. *Eleven skal kunne begrunne trafikale valg med bakgrunn i regelverket og vurdere egne ferdigheter til å kjøre i god samhandling med andre.*

Eleven skal

1. *Sammen med lærer legge en plan for videreutvikling av egen kjøring i trafikk*
2. *videreutvikle og begrunne sin kjøring i boligområde, tettsted og bymiljø med tanke på sikker og effektiv kjøring*
3. *videreutvikle og begrunne tydelig, sikker og effektiv kjøring i områder med høyere fartsgrense enn tettbebygd strøk*
4. *videreutvikle sin kjøremåte i tilknytning til eventuelle lokale trafikforhold.*

Omfanget av obligatorisk opplæring foreslått i § 13-6 gjenspeiler forslaget om å innføre praktisk førerprøve. I dette kurset forsterkes arbeidsformen i trinn 3 der eleven skal begrunne sine trafikale valg ut ifra regelverket.

En mopedbil vil ha utfordringer i trafikkbildet der hastighetsnivået ofte er høyere enn mopedbilens hastighet. Dette vil være krevende for føreren. De strategiske og taktiske valgene som fører må ta i ulike trafikksituasjoner, vil være viktige momenter det skal jobbes med i dette obligatoriske kurset. Gjennom de foreslåtte målene ønsker vi at mopedbilføreren skal være best mulig forberedt på å møte disse utfordringene. Eleven skal i stor grad kjøre selvstendig og begrunne sine valg ut ifra gjeldende bestemmelser.

Det obligatoriske kurset i trinn 3 er redusert med to timer og trinnvurderingen er skilt ut i eget punkt.

4.4.11 Gjeldende rett

Det følger av § 13-8:

Etter å ha gjennomført sikkerhetskurs på veg skal eleven gjennom opplevelse og erfaring ha videreutviklet sin kompetanse i å opptre slik at ulykker unngås. Eleven skal ha forståelse for risikomomenter knyttet til kjøring med tre- eller firehjuls moped både på landeveg og i andre miljøer.

Eleven skal

1. *forberede seg til, og klargjøre kjøretøyet for og planlegge en kjøretur og gjøre rede for forhold som en må forvente å møte og ta hensyn til i løpet av kjøreturen*
2. *ha forståelse for faremomenter knyttet til kryssing, inn- og utkjøring på større veg og videreutvikle sin kjørekompertanse i slike situasjoner*
3. *ha forståelse for faremomenter knyttet til kjøring på landeveg og videreutvikle sin kjørekompertanse på slik veg*
4. *ha forståelse for spesielle risikomomenter knyttet til kjøring med tre- eller firehjuls moped og videreutvikle sin kjørekompertanse i ulike trafikkmiljø*
5. *kunne sette ord på egne erfaringer, vurdere egne sterke og svake sider som mopedfører og velge ut områder med utviklingsmulighet.*

4.4.12 Forslag til endret forskriftstekst med begrunnelse

§ 13-8. Sikkerhetskurs på veg - klasse AM 147

Kurset er på 4 undervisningstimer. Minst 3 timer av kurset er praktisk øving. Den resterende tiden av kurset brukes til mål, forventninger, refleksjon og oppsummering.

Paragrafen endres til å omhandle omfanget av sikkerhetskurs på veg i trinn 4. Det faglige innholdet for kurset flyttes til ny § 13-9. Se etterfølgende punkt 4.4.13 i høringen for innhold og begrunnelse. Ved å

skille rammene for det obligatoriske kurset fra kursmålene, vil det i likhet med andre førerkortklasser bli tydeligere hva som kreves.

4.4.13 Forslag til ny § 13-9

§ 13-9. Kursmål for sikkerhetskurs på veg – klasse AM 147

Eleven skal gjennom opplevelse og erfaring videreutvikle sin kompetanse i å opptre slik at ulykker unngås.

Eleven skal videreutvikle evne til refleksjon, til å ta andres perspektiv og til å velge kjøremåter med lav risiko.

Eleven skal

1. kunne sette ord på egne erfaringer, vurdere egne sterke og svake sider som mopedbilfører og velge ut områder med utviklingsmulighet,
2. ved hjelp av hensiktsmessige hjelpemidler planlegge en kjøretur og gjøre rede for forhold som en må forvente å møte og ta hensyn til i løpet av kjøreturen,
3. videreutvikle sin kjørekompertanse i ulike trafikkmiljø og ha forståelse for spesielle risikomomenter knyttet til kjøring med tre- eller firehjuls moped,
4. videreutvikle sin kjørekompertanse og ha forståelse for faremomenter knyttet til kryssing, innkjøring og utkjøring på større veg,
5. videreutvikle og begrunne sin kjøring i landevegsmiljø ved å
 - a. forutse, oppfatte og motvirke risiko for møte- og utforkjøringsulykker og
 - b. å bli forbi kjørt og å kjøre forbi.

Rammene for og innholdet i sikkerhetskurs på veg er i stor grad videreført. Det er imidlertid foreslått noen endrede formuleringer som skal bidra til et tydeligere skille mellom delmål som inngår i forberedelser før kjøring og innholdet som inngår i den praktiske delen. Endringene bidrar til at læreplanen for mopedbil får større likhet til andre læreplaner med tanke på oppbygning og innhold, samtidig som det tar høyde for risikomomenter knyttet til kjøring med mopedbil. Eksempelvis vil ikke mopedbilens oppbygning gi like god sikkerhet som en personbil. I bestemmelsens tredje ledd punkt 2 er ordlyden «hensiktsmessige hjelpemidler» tatt inn som et eget punkt da blant annet mobiltelefonen har fått en betydelig rolle under kjøring, for eksempel som GPS eller kartfunksjon og må håndteres på en trygg måte i tråd med regelverket.

4.5 Teoretisk prøve i klasse AM 147

4.5.1 Gjeldende rett

Det følger av § 29-5 første ledd:

Den teoretiske prøven kan avlegges inntil seks måneder før fastsatt minstealder for førerkortklassen. Teoretisk prøve for klassene AM og S kan likevel ikke avlegges før fylte 16 år, jf. § 29-2 første ledd.

4.5.2 Forslag til endret forskriftstekst med begrunnelse

Den teoretiske prøven kan avlegges inntil seks måneder før fastsatt minstealder for førerkortklassen. Teoretisk prøve for klassene AM 146 og S kan likevel ikke avlegges før fylte 16 år, jf. § 29-2 første ledd.

Ved innføring av praktisk prøve for klassen er det naturlig at den teoretiske prøven kan avlegges inntil seks måneder før alderskravet for klassen er oppfylt. Dette er i samsvar med andre førerkortklasser der det er teoretisk og praktisk førerprøve.

4.6 Praktisk førerprøve i klasse AM 147

4.6.1 Gjeldende rett - § 30-12 Førerprøve i klasse AM 147

Det følger av § 30-12 andre ledd:

Førerprøven for klasse AM 147 består av en teoretisk prøve.

4.6.2 Forslag til endret forskriftstekst med begrunnelse

Førerprøven for klasse AM 147 består av en teoretisk og en praktisk prøve.

Den praktiske prøven i klasse AM 147 avlegges med mopedbil som har to sitteplasser. Hastighetsmåler skal være lesbar fra sensors plass.

Kjøretøy til førerprøve for klasse AM 147 skal ha følgende tilleggsutstyr:

- a. dobbelt sett betjeningsinnretning brems,
- b. ett ekstra innvendig speil eller en skjerm og utvendige speil eller skjerm som gir sensoren tilstrekkelig utsyn bakover på begge sider og
- c. ekstra speil som gir sensoren mulighet til å observere kandidaten.

Til den praktiske prøven skal det settes av 60 minutter.

Kontroll før kjøring, sikkerhetskontroll og kjøring i trafikk skal alltid inngå i prøven.

Det foreslås å innføre praktisk førerprøve med mopedbil for klasse AM 147, i tillegg til teoriprøven som er i dag. Forslaget om praktisk prøve er fremmet på bakgrunn av nullvisjon og bedre tilpasset opplæring for den enkelte. Det er derfor foreslått nytt tredje til sjette ledd i bestemmelsen.

Innføring av praktisk prøve krever at det må stilles krav til kjøretøyet som skal brukes ved førerprøven. Sensor skal ha nødvendige hjelpemidler for å kunne utføre en sikker og effektiv vurdering om hvorvidt kandidaten har tilstrekkelig kompetanse for å kunne erverve førerrett. Kravet om ekstra brems skal sikre sensors muligheter for å gripe inn. Kravene om at sensor skal kunne se hastighetsmåler og ha ekstra speil for å kunne følge med på trafikken bak er vesentlig siden mopedbilen ofte kjører saktere enn øvrig trafikk.

Forslaget om skjerm som alternativ til ekstra innvendig og utvendig speil for sensor på førerprøve, har samme begrunnelse som den som er fremsatt under endringen for å kunne bruke skjerm i lærevogn. Vi henviser derfor til begrunnelsen til § 4-6 i punkt 4.2.2 i høringen, da det er den samme utfordringen som vil gjelde her med tanke på utsyn.

Vi ønsker å presisere, slik det også ble gjort i forrige høringsoppsummering av trafikkopplæringsforskriften,⁵ at skjerm som alternativ til utvendig speil kun er tiltenkt der kjøretøyet er typegodkjent uten tradisjonelle speil.

Når det gjelder tidsaspektet for førerprøven skal sensor vurdere kandidatens prestasjoner ut ifra en helhet, jf. trafikkopplæringsforskriften § 29-6 tredje ledd. Førerprøverutene vil legge til rette for å vise kompetanse innenfor trinn 2 og trinn 3. Utfordringene med et kjøretøy som går sakte er at det er begrenset hvor langt man kan kjøre og hvor mye sensor får målt hvis tidsrammen er for kort. Den foreslåtte tidsrammen på 60 minutter harmonerer med direktivkravet, se direktiv 2006/126 vedlegg 2 om minstekrav til førerprøver punkt 10.⁶ Direktivet sier at for klasser som AM 147 skal det minst settes av 45 minutter og at det i denne tiden ikke skal inngå klargjøring for prøven eller teknisk kontroll av kjøretøyet.

Vi foreslår også at det skal være mulig for sensor å enkelt kunne følge med på hastighetsmåler hvilken hastighet mopedbilen holder. Innen i en forholdsvis trang mopedbil vil det kunne være problematisk hvis

⁵ [Endringer i trafikkopplæringsforskriften | Statens vegvesen](#) s. 19.

⁶ [Directive - 2006/126 - EN - EUR-Lex](#), s. 29 i engelsk versjon. Sist hentet 22.05.2025

sensor må forstyrre eleven for å kunne se hastighetsmåleren. I de fleste tilfellene vil det nok være enkelt for sensor å se hastighetsmåleren.

4.7 Overgangsregel i § 31-2

I og med at det i høringen foreslås å endre den obligatoriske opplæringen og innfører krav om praktisk prøve, er det behov for en overgangsordning for de kandidatene som ikke har fullført opplæringen før endringene trer i kraft. Ikrafttredelse for forskriften og foreslåtte nye krav til opplæring og krav om praktisk prøve er 1. januar 2026. Opplæring som påbegynnes i 2026 skal følge de foreslåtte endringene som det konkluderes med etter høringsrunden.

Når det gjelder nåværende opplæring i klasse AM 147 er det mange kandidater som gjennomfører opplæringen i løpet av forholdsvis kort tid. Vi ønsker også å ta høyde for kandidater som gjennomfører opplæring i god tid før de fyller 16 år. Vi tenker derfor det er naturlig å sette overgangsordningen frem til 1. juli 2026.

Overgangsordningen innebærer at påbegynt opplæring blir videreført etter 1. januar 2026. Dette betyr at dersom kandidaten har fullført trinn 2 eller 3 i 2025, fortsetter opplæringen på trinn 4 etter endret forskrift og læreplan i 2026.

Dersom all opplæring er gjennomført og registrert etter eksisterende forskrift og læreplan innen 31. desember 2025, gir dette rett til avsluttende teoretisk prøve frem til 1. juli 2026.

Godkjente lærevogner som er blitt godkjent før forskriftsendringene i denne høringen trer i kraft 1. januar 2026, vil beholde gjeldende godkjenning.

Forslag om overgangsordning innebærer at det vil bli lagt til nytt sjette ledd i § 31-2. Av systemhensyn blir bestemmelsen utformet lik eksisterende overgangsordninger.

Det foreslås at ny § 31-2 sjette ledd skal lyde:

Elev som har gjennomført all obligatorisk opplæring i klasse AM 147 før 1. januar 2026 kan på bakgrunn av denne opplæringen avlegge teoretisk prøve som avsluttende prøve før 1. juli 2026. Deler av obligatorisk opplæring i klasse AM 147 gjennomført før 1. januar 2026 gir rett til fradrag i tilsvarende obligatorisk opplæring før 1. juli 2026. Godkjent lærevogn etter § 4-2 før 1. januar 2026 vil likevel kunne benyttes som lærevogn.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

For den som skal erverve førerett i klasse AM 147 vil endringene som foreslås i trafikkopplæringsforskriften kapittel 13 føre til en reduksjon i antall timer obligatorisk opplæring. Dagens forskrift stiller krav til 14 timer obligatorisk opplæring. Forslaget til endret forskrift resulterer i 8 timer obligatorisk opplæring og 2 timer trinnvurdering.

For trafikkskolene vil forslaget føre til reduserte inntekter på obligatorisk opplæring. En økt etterspørsel etter kjøretimer på den ikke-obligatoriske delen av opplæringen vil variere ut ifra omfanget av privat mengdetrening. Det er anslagvis vanskelig å si noe mer konkret om det vil medføre færre timer for den enkelte elev, da dette i stor grad er individuelt.

Trafikkskoler som ikke på eget initiativ har montert inn ekstra brems i øvingskjøretøyet, vil få en økt kostnad på grunn av kravet til ekstra brems for lærevogn til førerprøve.

Innføringen av praktisk prøve medfører at det må betales et gebyr for prøven, på lik linje med andre førerprøver. I tillegg vil det tilkomme leie av mopedbil til den praktiske førerprøven for kandidaten.

For Statens vegvesen sin del vil det være et behov for å tilpasse ulike datasystemer for å håndtere godkjenning av lærevogn og praktiske prøver for denne klassen. For kandidaten vil ikke

systemendringene som trenger tilpasning ha direkte betydning, da det på samme vis som for andre førerprøver er en del av det gebyret som skal betales.

Det må også påregnes økt bruk av sensorressurser for å kunne tilby prøver for kandidater som ønsker førerrett for mopedbil. Våre beregninger basert på antall teoriprøver som ble avlagt i 2024 var 1960 beståtte teoriprøver, med anslag om relativt samme beståttprosent som for klasse B (74 %). Dette viser at det årlig kan være behov for ca. 2500 prøver noe som tilsvarer mellom 450 og 500 dagsverk. Sensorkompetansen ansees som dekket gjennom den opplæringen sensorene har vært gjennom for å kunne gjennomføre praktiske prøver for klasse B.

Ved innføring av praktisk prøve foreslår vi at det gjennomføres en samling for sensorene på Teams der intensjoner og tanker rundt kravene i forskriften og innholdet i læreplanen blir gjennomgått. Der vil også innholdet i og gjennomføringen av denne nye praktiske førerprøven være et tema. Lokalt må det legges til rette for å kunne prøvekjøre mopedbil og gjennomføre simulerte førerprøver med kolleger. Dette anslås til å legge beslag på tre dagsverk per sensor.

6 Høringsfrist

Vi ber om høringsinstansenes uttalelser innen **30. september 2025**. Svar som kommer inn etter denne fristen, kan ikke påregnes å bli tatt hensyn til.

Høringssvar kan enten:

- lastes opp elektronisk under selve høringen på våre nettsider,
- sendes som e-post til firmapost@vegvesen.no eller
- sendes pr. post til:

Statens vegvesen
Trafikant og kjøretøy
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Vennligst oppgi vårt referansenummer **25/149734** dersom høringssvar sendes inn via e-post eller pr. post.

Statens vegvesen
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Tlf: (+47) 22 07 30 00

firmapost@vegvesen.no

www.vegvesen.no

Tryggere, enklere og grønnere reisehverdag